

Ocupare și șomaj (Ancheta forței de muncă)

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistică ocupării

1.2. Persoana de contact

Mariana Alerguș-Soloviov, șef direcție

tel.: +373 22 40 31 00

373 677 70 786

e-mail: mariana.alergus@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

22.02.2023

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

22.02.2023

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Domeniul „Ocupare și șomaj (Ancheta forței de muncă)” include rezultatele cercetării Ancheta Forței de Muncă (AFM).

Structura acestui domeniu este următoarea:

„Indicatorii principali” prezintă cei mai importanți indicatori trimestriali și anuali ai pieței muncii, rezultați din AFM.

„Populația ocupată” – include un șir de tabele cu rezultate anuale ale AFM privind ocuparea forței de muncă (activități economice, ocupații, statut profesional, alte dezagregări).

„Orele de lucru” – include tabele cu rezultate anuale privind programul de lucru și durata săptămânii de lucru.

„Sectorul informal și ocuparea informală” – un set de tabele cu rezultate anuale despre tipul unității economice/de producție și natura locului de muncă a persoanelor ocupate.

„Șomaj” – un set de tabele cu rezultate trimestriale și anuale despre șomaj.

„Populație inactivă” – include tabele anuale despre persoanele în afara forței de muncă după categorii de inactivitate și relația acestora cu piața muncii.

AFM este o cercetare trimestrială continuă prin sondaj asupra forței de muncă în gospodării, realizată în Republica Moldova începând cu anul 2000. Este principala sursă de informații despre situația și tendințele de pe piața muncii din Republica Moldova.

Începând cu 2019 metodologia cercetării a fost modificată/îmbunătățită. Acest lucru a dus la modificări importante în indicatori AFM și a creat întreruperi în seriile de timp. Pentru a avea date comparabile cu anii precedenți, BNS a lansat un exercițiu de ajustare a întreruperii / recalculare a indicatorilor diseminați pentru anii precedenți. Totodată, recalcularea seriilor de date istorice a fost posibilă doar pentru anii 2014-2018.

Astfel, domeniul „Ocupare și șomaj (Ancheta forței de muncă)” din Banca de date statistice „Statbank” conține 3 tipuri de seturi de date, în funcție de metodologia utilizată.

Primul tip de seturi de date sunt tabele noi care sunt completate cu date în conformitate cu metodologia nouă și cuprinde perioada 2019-2022.

Al doilea tip de seturi de date cuprinde tabele cu serii de date recalculate în baza numărului populației cu reședință obișnuită pentru anii 2014-2018.

Al treilea tip de seturi de date cuprinde tabele cu serii istorice pentru anii 2000-2018, estimate în conformitate cu metodologia în vigoare până în anul 2018 inclusiv.

Ultimele două tipuri de seturi de date sunt incluse în toate mapele la rubrica „Serii întrerupte”.

Pentru detalii vezi Metodologia AFM:

https://statistica.gov.md/files/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Definițiile forței de muncă, ocupării și șomajului, precum și alte caracteristici ale anchetei sunt în corespundere cu definițiile și recomandările Biroului Internațional al Muncii (BIM).

Forța de muncă (populația activă din punct de vedere economic) cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând **populația ocupată și șomerii**.

Încadrarea populației pe categorii, după participarea la forța de muncă, se face conform principiului priorității ocupării față de șomaj și șomajului față de inactivitate.

Rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste (sau rata de activitate) reprezintă proporția forței de muncă în populația totală în vârstă de 15 ani și peste (%).

Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care desfășoară o activitate economică producătoare de bunuri sau servicii **de cel puțin o oră** în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau profit.

Remarcă: Începând cu 2019, persoanele ocupate cu producerea produselor agricole în principal pentru consumul propriu **nu se mai includ** în ocupare. (Până în 2018 inclusiv, persoanele ocupate în gospodăria auxiliară cu producerea de produse agricole în exclusivitate pentru consumul propriu (al gospodăriei) se includeau în ocupare, dacă lucrau pe săptămână 20 de ore și mai mult).

Rata de ocupare: raportul dintre populația ocupată în vârstă de 15 ani și peste și totalul populației de aceeași grupă de vârstă, exprimat procentual.

Subocuparea în raport cu timpul lucrat: persoanele ocupate care satisfac următoarele criterii:

- doresc să lucreze ore suplimentate;
- sunt disponibile să lucreze ore suplimentare;
- orele efectiv lucrate în toate activitățile în timpul perioadei de referință sunt sub o limită stabilită. Limita stabilită în conformitate cu legislația muncii în vigoare constituie 40 de ore pe săptămână.

Rata de subocupare reprezintă ponderea populației sub-ocupate în total populație ocupată.

Programul de lucru al persoanelor ocupate este definit ca fiind **complet** sau **parțial**, conform declarației respondenților. În general, pentru salariați se consideră *complet* programul aferent unei norme întregi, așa cum este prevăzută prin contractul colectiv de muncă (durata normală) și *parțial* programul a cărui durată prevăzută prin contractul individual de muncă este semnificativ mai mică decât durata normală.

Statutul profesional: Persoanele sunt clasificate după statutul profesional în conformitate cu clasificarea internațională ICSE-93. Statut profesional reprezintă situația deținută de o persoană în funcție de modul de obținere a veniturilor prin activitatea exercitată și anume: salariați; non-salariați; patroni, lucrători pe cont propriu, ajutori familiari neremunerați, membri ai cooperativelor.

- **Salariat** este considerată persoana care-și exercită activitatea în baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială – indiferent de forma ei de proprietate – sau la persoane

particulare (în baza unui contract sau a unei înțelegeri), în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, în bani sau în natură, sub formă de comision etc.

- **Patron** este persoana care-și exercită ocupația (meseria) în propria unitate (întreprindere individuală, magazin, birou, fermă etc.), pentru a cărei activitate angajează unul sau mai mulți salariați permanenți.
- **Lucrător pe cont propriu** este persoana care-și exercită activitatea în unitatea proprie sau într-o afacere individuală, fără a angaja vreun salariat permanent, fiind ajutat sau nu de membrii familiei neremunerați. Sunt încadrați la acest statut întreprinzătorii independenți (vânzătorii ambulante, meditații, taximetriștii particulari etc.), liber-profesioniștii (muzicanții ambulante, artiștii plastici, avocații), lucrători ocazionali, agricultorii individuali. Lucrătorul pe cont propriu poate avea salariați temporari.
- **Lucrător familial neremunerat** este persoana care-și exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură. Gospodăria țărănească (de fermier) este considerată o astfel de unitate. Dacă mai multe persoane dintr-o gospodărie lucrează în gospodăria agricolă proprie, una dintre acestea – de regulă, capul gospodăriei – este considerat lucrător pe cont propriu, iar ceilalți – lucrători familiali neremunerați.
- **Membru al unei cooperative de producție** este considerată persoana care a lucrat ca membru al unei cooperative, unde fiecare membru are drepturi egale la luarea deciziilor, soluționarea problemelor de producție/vânzare etc.

Modalitatea de angajare a salariaților poate fi următoarea:

- Contract individual de muncă (în scris);
- Înțelegere (verbală).

Tipul unităților de producție este definit ca:

- Unitățile de producție ale *sectorului formal*;
- Unitățile de producție ale *sectorului informal*;
- Sectorul *gospodăriei casnice*.

Ocuparea în sectorul formal este definită ca ocupare în:

- Întreprinderi corporative, organizații și instituții (unitățile economice cu drept de persoană juridică) sau
- Întreprinderi non-corporative (cu drept de persoană fizică), care sunt înregistrate în modul stabilit de legislație.

Ocuparea în sectorul informal include toate persoanele care, indiferent de statutul lor profesional, în timpul perioadei de referință au fost ocupate în întreprinderi ce aparțin *sectorului informal*. Întreprinderile sectorului informal sunt definite ca întreprinderi private non-corporative (fără drept de persoană juridică), care nu sunt înregistrate.

Ocuparea în gospodăriile casnice include lucrătorii plătiți, angajați de gospodărie pentru efectuarea lucrului casnic.

Tipul (natura) locului de muncă poate fi *formal* sau *informal*.

Ocuparea formală include:

- Lucrătorii pe cont propriu care lucrează în întreprinderile sectorului formal;
- Patronii care lucrează în întreprinderile sectorului formal;
- Salariații, pentru care patronul plătește contribuții sociale, beneficiază de concediu anual plătit și de concediu medical plătit;
- Membri ai cooperativelor de producție formale (care nu sunt salariați în aceste cooperative).

Ocuparea informală include:

- 1) Lucrătorii pe cont propriu, care lucrează în întreprinderile sectorului informal;
- 2) Patronii, care lucrează la întreprinderile sectorului informal;
- 3) Membrii cooperativelor informale de producție;
- 4) Ajutorii familiali neremunerați, care lucrează la întreprinderile sectorului formal sau la întreprinderile sectorului informal;

- 5) Salariații angajați la întreprinderile sectorului formal, la întreprinderile sectorului informal sau în gospodăriile particulare ale cetățenilor, care satisfac cel puțin unul din criteriile de mai jos:
- patronul nu plătește contribuțiile sociale pentru ei;
 - nu beneficiază de concediu anual plătit;
 - nu beneficiază, în caz de boală, de concediu medical plătit.

Munca nedeclarată – prin munca nedeclarată se înțelege orice muncă prestată de o persoană fizică pentru și sub autoritatea unui angajator fără a fi respectate prevederile Codului Muncii referitoare la încheierea contractului individual de muncă.

Șomeri conform definiției BIM sunt persoanele de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc simultan următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni diverse metode pentru a-l găsi: înscrierea la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă sau la agenții private de ocupare, întreprinderea de acțiuni pentru a începe o afacere proprie, publicarea de anunțuri și răspunsuri la anunțuri, apel la prieteni, rude, colegi, sindicate etc.;
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

În această categorie de populație sunt incluse, de asemenea:

- persoanele fără loc de muncă, disponibile să lucreze, care așteaptă să fie rechemate la lucru sau care au găsit un loc de muncă și urmează să înceapă lucrul la o dată ulterioară perioadei de referință;
- persoanele care în mod obișnuit fac parte din populația inactivă (elevi, studenți, pensionari), dar care au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă și sunt disponibile să înceapă lucrul.

Rata șomajului: raportul dintre numărul șomerilor definiți conform criteriilor BIM și forța de muncă totală (populația activă), exprimat procentual.

Șomajul de lungă durată: situația când șomerul nu are de lucru și este în căutare timp de un an și mai mult.

Populația în afara forței de muncă (sau populația inactivă din punct de vedere economic) cuprinde toate persoanele, indiferent de vârstă, care n-au lucrat cel puțin o oră și nu erau șomeri în perioada de referință.

Populația economic inactivă include următoarele categorii de populație:

- elevi sau studenți;
- pensionari (de toate categoriile);
- casnice (care desfășoară numai activități casnice în gospodărie);
- persoane dependente (întreținute de alte persoane ori de stat) sau care se întrețin din alte venituri (chirii, dobânzi, rente etc.);
- persoanele declarate plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pe o perioadă mai mică de 12 luni.

Rata de inactivitate a populației de 15 ani și peste reprezintă proporția populației inative de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste (%).

Persoane descurajate sunt persoanele inative, disponibile să lucreze în următoarele 15 zile, care nu au un loc de muncă și au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă, dar nu au întreprins nimic în acest scop în ultimele 4 săptămâni sau că nu caută un loc de muncă din următoarele motive:

- au crezut că nu există locuri libere sau nu au știut unde să mai caute;
- nu se simt pregătite profesional;
- cred că nu vor găsi de lucru din cauza vârstei;
- au căutat altă dată și nu au găsit.

Forța de muncă subutilizată cuprinde persoanele subocupate, șomerii și forța de muncă potențială.

Forța de muncă potențială reprezintă suma a două categorii de persoane: „persoane inative care caută un loc de muncă, dar nu sunt disponibile la moment să înceapă lucrul” și „persoane inative care nu caută un loc de muncă, dar sunt disponibile să înceapă lucrul”.

Forța de muncă extinsă este definită ca suma forței de muncă plus forța de muncă potențială.

Rata de subutilizare a forței de muncă reprezintă raportul dintre forța de muncă subutilizată și forța de muncă extinsă (%).

Tineri NEET sunt persoanele tinere, care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la niciun fel de cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație (din limba engleză: „Persons Not in Employment, Education or Training”).

Reședință obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni indiferent de absențele temporare (în scopul recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.).

3.2.2. Unitatea de măsură

Date exprimate în valori absolute: numărul persoanelor (forța de muncă, populația ocupată, în șomaj, populația în afara forței de muncă etc.) sunt prezentate în mii persoane.

Indicatori privind ratele: de participare la forța de muncă (sau de activitate), de ocupare, de subocupare, a șomajului, de inactivitate, precum și ratele de creștere sunt exprimați în procente (%).

Unele variabile sunt exprimate în alte unități de măsură (vârsta - în ani, timpul lucrat - în ore, etc.).

3.2.3. Formula de calcul

Datele anuale extinse se calculează ca medii aritmetice ale datelor trimestriale extinse.

Forța de muncă (FM) / Populația activă (P_A) = Populația ocupată (P_O) + Șomerii BIM (S_{BIM})

Rata de participare la forța de muncă/rata de activitate (R_{PFM} sau R_A) = Forța de muncă/Populația activă (FM/P_A) / Populația totală de 15 ani și peste (P_{TOT}) * 100

Populația ocupată (P_O) = Forța de muncă/Populația activă (FM/P_A) - Șomerii BIM (S_{BIM})

Rata de ocupare (R_O) = Populația ocupată (P_O) / Populația totală de 15 ani și peste (P_{TOT}) * 100

Rata șomajului (RS_{BIM}) = Șomeri BIM (S_{BIM}) / Forța de muncă/Populația activă (FM/P_A) * 100

Populația în afara forței de muncă/Populația inactivă (P_{IFM/P_I}) = Populația totală de 15 ani și peste (P_{TOT}) – Forța de muncă/Populația activă (FM/P_A)

Rata de inactivitate = Populația în afara forței de muncă/Populația inactivă de 15 ani și peste (P_{IFM/P_I}) / Populația totală de 15 ani și peste (P_{TOT}) * 100

3.3. Clasificările utilizate

Rezultatele AFM sunt produse în conformitate cu sistemele internaționale de clasificare relevante.

Activitatea economică: Rezultatele cercetării sunt clasificate la nivel de secțiuni, conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM-2), armonizat cu NACE ver.2, aprobat prin Ordinul Biroului Național de Statistică nr. 28 din 07 mai 2019.

Ocupațiile: Datele privind ocupațiile sunt clasificate la nivel de grupe majore, corespunzător Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021), aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 11 din 12 noiembrie 2021, armonizat cu standardul respectiv internațional ISCO-08 (BIM) și cu Clasificarea Europeană a Aptitudinilor, Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor (ESCO).

Educația: Gruparea datelor după nivelul de instruire absolvit se face având în vedere:

- nivelul de învățământ absolvit,
- corespondența între nivelurile de învățământ (stabilite conform legislației naționale) și nivelurile de educație definite conform Clasificării Internaționale Standard a Educației în vigoare la data respectivă (din 2014 – ISCED 2011).

Nivelul școlii de cel mai înalt grad absolvite (se are în vedere tipul instituției de învățământ):

Învățământul superior (inclusiv postuniversitar);

Învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar (mediu de specialitate);

Învățământul profesional tehnic secundar;

Învățământul liceal, mediu general;
Învățământul gimnazial;
Învățământul primar
Învățământul preșcolar sau fără școală primară.

O altă grupare a nivelului de educație este:

- scăzut: gimnazial, primar, fără școală primară;
- mediu: liceal, mediu general, profesional tehnic secundar, profesional tehnic postsecundar nonterțiar;
- superior: universitar, postuniversitar.

Forme de proprietate: Datele sunt grupate după forme de proprietate: publică, privată și alte forme, conform Clasificatorului formelor de proprietate din Republica Moldova (CFP), aprobat prin Hotărârea Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică nr.276-st din 04.02.1997.

3.4. Sfera de cuprindere

3.4.1. Acoperirea sectorială

AFM cuprinde toate activitățile economice.

3.4.2. Populația statistică

AFM cuprinde numai gospodăriile private ale populației din locuințele permanente.

Obiect al anchetei sunt persoanele cu reședință obișnuită pe teritoriul țării pentru o perioadă de 12 luni și peste, membri ai gospodăriilor din locuințele selectate, inclusiv persoanele absente pentru o perioadă îndelungată (de peste 6 luni), dacă acestea păstrează legături familiale cu gospodăria din care fac parte, precum:

- militarii în termen;
- elevii și studenții plecați la studii;
- persoanele plecate la lucru;
- deținuții și arestanții;
- persoanele spitalizate sau aflate temporar în sanatorii pentru tratament sau recuperare;
- persoanele aflate în deplasare în altă localitate din țară.

Pentru persoanele menționate mai sus datele se colectează prin interviuarea rudelor sau a celorlalți membri ai gospodăriilor din care fac parte.

Nu intră în sfera de cercetare:

Persoanele care locuiesc permanent în unități de locuit în comun (cămine de bătrâni, pentru persoane cu dizabilități, cămine studențești etc.) sau în locuințe sezoniere nu sunt cuprinse în anchetă.

3.4.3. Geografică

Datele statistice nu cuprind teritoriul din partea stângă a r. Nistru și municipiul Bender.

3.4.4. Temporală

Seriile de timp sunt disponibile începând cu anul 2000.

3.5. Nivelul de dezagregare

AFM furnizează estimări ale populației pentru principalele caracteristici ale pieței muncii, cum ar fi ocuparea forței de muncă, șomajul, persoanele din afara forței de muncă, activitatea economică, ocupațiile, statutul profesional, formele de proprietate, orele de lucru și alte variabile legate de muncă, precum și importante caracteristici demografice, cum ar fi sexul, grupele de vârstă, nivelurile de educație, starea civilă, mediul de reședință, regiuni statistice (Nord, Centru, Sud și m. Chișinău).

Mai multe detalii vedeți la p.3.3

Restricții: În cazul dacă datele la nivel dezagregat conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

3.6. Periodicitatea diseminării

Trimestrială

Anuală
3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)
Trimestrial - la a 65 zi după trimestrul de raportare. Anual – 1 aprilie.
3.8. Revizuirea
Politica de revizuire a datelor AFM este în conformitate cu Politica de revizuire a datelor statistice, aprobată prin ordinul BNS nr. 35 din 30.08.2022: https://statistica.gov.md/files/files/despre/planuri/Politici/Politica_revizuire_2022_ro.pdf <u>Revizuirii de rutină.</u> Rezultatele AFM sunt de obicei considerate finale la prima diseminare. <u>Ajustări sezoniere</u> nu se aplică. <u>Revizuirii majore.</u> Revizuirile majore ale datelor AFM diseminate au avut loc din următoarele motive: <ul style="list-style-type: none"> a) Utilizarea, începând cu 2019, a numărului populației cu reședință obișnuită pentru estimarea rezultatelor AFM. Datele revizuite sunt plasate pe pagina web a BNS, https://statistica.gov.md/ro la rubrica: Banca de date / Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM - Ocupare și șomaj / (în toate mapele) Serii întrerupte / 2014-2018, în baza populației cu reședință obișnuită. b) Implementarea unei noi definiții a „ocupării” începând cu 2019. Datele revizuite a numărului populației ocupate pentru anii 2014-2018 sunt, de asemenea, plasate pe pagina web a BNS, https://statistica.gov.md/ro la rubrica: Banca de date / Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM – Ocupare și șomaj / Populația ocupată / Tabelul 2 „Populația ocupată pe activități economice, după nivelul de instruire, pe grupe de vârstă, sexe și medii, 2014-2021”.
3.9. Perioada de referință
Perioada de referință (pentru marea majoritate a întrebărilor în cadrul realizării AFM) este <i>săptămâna</i> , de luni până duminică inclusiv dinaintea interviului. Pentru anumite întrebări există și alte perioade de referință: ultimele 4 săptămâni, următoarele 15 zile, ultimul an.

4. Colectarea și procesarea datelor
4.1. Sursa de date
4.1.1. Cercetări statistice
Cercetarea statistica asupra gospodăriilor populației – Ancheta Forței de Muncă (AFM) https://statistica.gov.md/files/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf
4.1.2. Surse administrative
Nu sunt utilizate.
4.1.3. Estimări
Nu se aplică.
4.2. Caracteristica cercetării statistice
4.2.1. Obiectiv și scurt istoric
AFM este o metodă modernă pentru cercetarea statistică a pieței forței de muncă având ca obiectiv principal măsurarea forței de muncă (populației active) – ocupate și în șomaj – și a populației în afara forței de muncă (populației inactive), estimarea structurilor acestor categorii și a tendințelor de evoluție, furnizarea datelor esențiale despre forța de muncă. Concepția metodologică și organizatorică a anchetei a fost realizată cu asistența tehnică acordată de Institutul Național de Statistică (INS România) și Institutul Național de Statistică și Studii Economice (INSSE din Franța), în cadrul Programului TACIS al Uniunii Europene, precum și a experților Departamentului de Statistică al Biroului Internațional al Muncii (BIM).

Organizarea practică și conducerea cercetării în teren se efectuează de către BNS.

În realizarea AFM distingem câteva etape:

2000–2005 – implementarea, în conformitate cu standardele BIM, a AFM asupra gospodăriilor casnice ca cercetare continuă cu diseminare trimestrială și anuală a rezultatelor.

La prima etapă volumul eșantionului a fost de 8208 locuințe, distribuite în 114 unități primare de eșantionare (UPE). Pentru efectuarea lucrărilor în teren au fost angajați 114 operatori de interviu și 44 specialiști-controlori.

S-a utilizat un eșantion probabilistic în două trepte: în prima treaptă s-au ales centrele de cercetare pe baza listelor electorale, iar în a doua treaptă – locuințele. În treapta a doua se aplica schema de rotație așa numită 2-2-2.

2006-2014 - realizarea AFM conform noului plan de sondaj (a unui nou eșantion și a unei scheme noi de rotație) și a chestionarelor îmbunătățite. Schimbările în 2006, în particular, țin de:

- Crearea cadrului comun de eșantionare pentru AFM și Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) - crearea rețelei unice de anchetatori și controlori, respectiv 150 și 51;
- Introducerea unei noi scheme de rotație (2-(1)-1-(8)-2) și a unui nou eșantion de locuințe (12000 pe trimestru);
- Schimbări metodologice inclusiv tratarea anumitor situații în ocupare și șomaj;
- Subiecte noi abordate în AFM.

De la 1 ianuarie 2009 se introduce rotația UPE - urilor (o dată la 2 ani).

2015-2018 - modificarea schemei de rotație a gospodăriilor (1-(2)-1-(8)-1) și reducerea volumului eșantionului (7200 locuințe pe trimestru).

Începând cu 2019:

- definiția „ocupării” este aliniată prevederilor noului standard¹ internațional: în această categorie nu se includ persoanele ocupate cu producerea produselor agricole, în special, pentru consumul propriu (indiferent de numărul orelor lucrate);
- AFM se realizează conform unui nou eșantion de gospodării casnice și a unei noi scheme de rotație;
- rezultatele AFM sunt extinse la numărul populației cu reședință obișnuită (până în 2018 inclusiv, rezultatele AFM au fost extinse la numărul populației stabile).

Pentru detalii vezi Metodologia AFM, capitolul 11 Schimbări metodologice:

https://statistica.gov.md/files/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf

4.2.2. Unitatea statistică

Unitatea de observare este gospodăria: grupul de două sau mai multe persoane care locuiesc împreună în mod obișnuit, având, în general, legături de rudenie și care se gospodăresc (fac menajul) în comun, participând în totalitate sau parțial la formarea veniturilor și la cheltuirea lor. Persoana care nu aparține de o gospodărie și care declară că locuiește și se gospodărește singură se consideră gospodărie formată dintr-o singură persoană.

Unitatea de înregistrare este persoana: sunt intervievate toate persoanele de 15 ani și peste, dar sunt înregistrate și unele date referitoare la persoanele sub 15 ani, pentru a caracteriza mărimea și structura gospodăriilor, precum și populația în afara forței de muncă (populația inactivă).

4.2.3. Planul de sondaj

Din 2019:

Planul de sondaj folosit pentru ancheta AFM este un plan de sondaj în două trepte.

În prima treaptă, în baza recensământului din 2014, a fost proiectat un eșantion stratificat de 150 Unități Primare de Eșantionare (UPE). Acesta reprezintă Eșantionul Multifuncțional pentru cercetările din

¹ Rezoluția „Statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă”, adoptată de cea de-a 19^a Conferință Internațională a Statisticienilor Muncii din 2013 (Resolution I. Resolution concerning statistics of work, employment and labour underutilization): http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/meetings-and-events/international-conference-of-labour-statisticians/19/WCMS_230304/lang--en/index.htm

Domeniul Social 2, așa numitul eșantion master EMDOS 2. Pentru stratificare au fost folosite criteriile geografice, mediul de reședință și mărimea localităților. EMDOS 2 cuprinde 52 UPE selectate din mediul urban și 98 UPE selectate din mediul rural.

În a doua treaptă, se extrag utilizând procedeul extragerii simple aleatoare din EMDOS 2 a 17145 de locuințe pe an (unități secundare de eșantionare). Toate gospodăriile dintr-o locuință sunt incluse.

Volumul eșantionului pentru o anchetă trimestrială este de 7620 locuințe.

Fiecare locuință este observată pe parcursul unei perioade de 16 luni conform schemei de rotație de tipul 2-(2)-2.

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Trimestrială.

4.2.5. Colectarea datelor

Datele sunt colectate prin metoda interviului față în față. Înregistrarea informațiilor în chestionarele anchetei se realizează prin interviuarea persoanelor de 15 ani și peste, la domiciliul gospodăriilor din locuințele cercetate / selectate.

Interviurile sunt repartizate uniform de-a lungul trimestrului, realizându-se o cercetare continuă.

Înregistrarea datelor se face de către operatorul de interviu la domiciliul gospodăriilor, pe baza întrebărilor cuprinse în cele două tipuri de formulare:

- Chestionarul locuinței – CL
- Chestionarul individual – CI.

4.3. Procesarea și compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Datele sunt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă, temporală și cu alte date.

Cu utilizarea aplicației informatice este asigurată verificarea datelor privind respectarea întregului set de condiții de control (condițiilor logice):

- a căilor logice din chestionare;
- a datelor din chestionare;
- a integrității între datele de identificare ale gospodăriilor din momentul selectării cu cele completate în timpul interviului.

Condițiile de control logic la nivel de chestionar au ca scop: urmărirea și verificarea căilor/fluxurilor logice din chestionare; respectarea corelațiilor între răspunsurile la diferite întrebări, codificarea corectă a variabilelor, eliminarea unor răspunsuri aberante sau ilogice.

Prin condițiile de verificare a integrității se urmărește corelarea și verificarea datelor de identificare ale gospodăriei din momentul selectării cu cele completate în timpul interviului și a datelor de identificare aferente membrilor gospodăriilor selectate între tipurile de chestionare utilizate.

4.3.2. Compilarea datelor

Datele anuale sunt calculate ca medii aritmetice simple ale datelor trimestriale.

4.3.3. Ajustările

Nu se efectuează ajustări.

4.3.4. Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, aprobate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 29 ianuarie 2014, precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 93 din 2017.

Controlul calității este asigurat de:

- auto-control al operatorilor de interviu
- supervizare pe teren
- reguli de validare software – editarea primară a datelor (condiții de control logic la nivelul fiecărui chestionar și condiții de integritate a datelor)

- analize interne ale microdatelor - editarea datelor finale
- analiza non-răspunsurilor pe cauze

Periodic sunt organizate întruniri (seminare) cu operatorii de interviu pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor, în special în cazul operării de modificări sau implementării acestora.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Rata de non-răspuns se determină în baza non-răspunsurilor totale și este calculată după relația $(nrnsf)/(n-nrsf)$ unde: n – numărul de gospodării selectate conform planului de sondaj, $nrsf$ – numărul de erori ale bazei de sondaj și $nrref$ – numărul de refuzuri.

Rata de non-răspuns pentru 2021 a fost de 17,6%.

4.4.2. Erori de sondaj

Erorile de sondaj sunt exprimate prin estimările erorilor limită de sondaj, ținând cont de complexitatea planului de sondaj, rezultatele fiind garantate cu o probabilitate de 95%. Erorile limită de sondaj pot fi exprimate și sub formă de interval de încredere, care reprezintă limitele ce vor cuprinde în 95% din cazuri valoarea reală a indicatorului.

Erorile de sondaj se determină pentru cinci caracteristici de bază: numărul persoanelor ocupate, numărul șomerilor, rata de activitate, rata de ocupare și rata șomajului.

La nivel național intervalele de încredere pentru nivelul de semnificație de 95% pentru anul 2021, sunt estimate la $843,4 \pm 66,6$ (x 1000) pentru numărul persoanelor ocupate, $28,2 \pm 6,1$ (x 1000) pentru numărul șomerilor, $41,1 \pm 0,02$ (%) pentru rata de activitate, $39,8 \pm 0,02$ (%) pentru rata de ocupare și $3,2 \pm 0,01$ (%) pentru rata șomajului.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

AFM este în conformitate cu standardele internaționale și normele europene:

- a. Informația AFM este completă în raport cu recomandările internaționale în vigoare în domeniul statisticii forței de muncă adoptate de Biroul Internațional al Muncii:

Rezoluțiile Conferinței Internaționale a Statisticienilor Muncii (CISM) privind:

- *Statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă (a 19 CISM, 2013);*
- *Clasificarea internațională a statutului profesional (a 15 CISM, 1993);*
- *Statistica ocupării în sectorul informal (a 15 CISM, 1993);*
- *Măsurarea subocupării și a situațiilor inadecvate de ocupare (a 16 CISM, 1998).*

Recomandările Conferinței Internaționale a Statisticienilor Muncii privind:

- *Definiția statistică a ocupării informale (a 17 CISM, 2003).*

- b. Metodologia AFM cu unele excepții corespunde cu Regulamentul de bază al UE privind cercetarea forței de muncă în țările UE. Ajustarea ne-corespunderilor precum și introducerea variabilelor lipsă țin de necesitățile naționale.

(parțial) Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 808/2004, (CE) nr. 452/2008 și (CE) nr. 1338/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 577/98 al Consiliului (OJ L 261 I, 14.10.2019, p. 1–32).

Diferențe față de statisticile europene

unele variabile sunt lipsă în AFM în comparație cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului (OJ L 336, 30.12.2019, p. 59–124) (de ex.: țara de origine,

țara de origine a tatălui/mamei, blocul de întrebări legate de educație și instruire este cuprins parțial în AFM, numărul de ore de obicei lucrate, munca atipică, etc.).

5.2. Comparabilitatea în timp

Întreruperi în seria de date / de timp, modificări în metodologie:

Pentru perioada 2000-2018 inclusiv, datele au fost estimate utilizându-se numărul populației stabile.

Seria de date 2006-2018 (în baza populației stabile) nu este întru totul comparabilă cu seria de date din anii precedenți datorită:

- ajustării definiției naționale a ocupării la Recomandările internaționale privind tratarea în ocupare a absențelor de lungă durată (concediile pentru îngrijirea copiilor, lucrul sezonier, concediile fără plată, șomajul tehnic), adoptate de a 16 CISM, 1998;
- implementării noului eșantion de gospodării casnice și a noii scheme de rotație.

Seria de date începând cu 2019 nu este comparabilă cu seria de date din anii precedenți datorită:

- ajustării definiției naționale a ocupării la Rezoluția privind statistica muncii, a ocupării și a subutilizării forței de muncă, adoptată de a 19 CISM, 2013;
- implementării noului eșantion de gospodării casnice și noii scheme de rotație;
- utilizării numărului populației cu reședință obișnuită la extinderea rezultatelor.

Rezultatele AFM pentru perioada 2014-2018 inclusiv, au fost recalulate utilizându-se numărul populației cu reședință obișnuită.

Pentru detalii vezi Metodologia AFM, p. 11 Schimbări metodologice:

https://statistica.gov.md/files/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf

5.3. Coerența cu alte statistici

Coerența Anchetei forței de muncă în gospodării cu datele din cercetările statistice în întreprinderi/unități economice și sociale (pe baza chestionarelor statistice M-1 „Câștigurile salariale”, trimestrial și M-3, anual „Câștigurile salariale și costul forței de muncă”):

Total populație ocupată

Diferențe în concepte: chestionarele statistice în întreprinderi au ca populație țintă numai persoanele ocupate din întreprinderi (salariații).

Diferențe de măsurare: chestionarele statistice în întreprinderi sunt cercetări care se desfășoară în întreprinderi/unități economice și sociale. Informațiile colectate se referă (ca perioadă de referință) la anul calendaristic (M-3, anual), sau luna calendaristică (M-1, lunar până în anul 2016 inclusiv), sau trimestrul calendaristic (M-1, trimestrial, începând cu anul 2017).

Număr de ore lucrate

Diferențe în concepte: chestionarele statistice în întreprinderi (M-1 trimestrial și M-3 anual) urmăresc date referitoare doar la numărul orelor lucrate de salariați.

Diferențe de măsurare: informațiile colectate în întreprinderi se referă la trimestrul sau anul calendaristic.

Coerența Anchetei forței de muncă în gospodării cu datele privind șomajul înregistrat

Diferențe în concepte: Șomajul înregistrat de către Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) se urmărește conform legislației naționale și nivelul acestuia diferă considerabil față de șomajul estimat conform metodologiei BIM.

Diferențe de măsurare: O parte dintre șomerii înregistrați sunt clasificați ca persoane ocupate la AFM.

Coerența Anchetei forței de muncă în gospodării cu Sistemul Conturilor Naționale

Conceptele cheie utilizate în Sistemul Conturilor Naționale, cum ar fi *ocuparea internă* (din engleză. „Domestic employment”), nu au corespondență în AFM, care utilizează în schimb numărul de *persoane ocupate* din țară, pe baza reședinței în interiorul frontierei naționale. Există, de asemenea, diferențe de acoperire, AFM acoperind doar persoanele care locuiesc în gospodării private, în timp ce Conturile Naționale acoperă toate persoanele, indiferent de tipul lor de reședință.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului statisticii oficiale și stabilește cadrul juridic pentru dezvoltarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticii oficiale (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității, obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniaza indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative de care se conduce BNS în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Despre BNS* (<https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html>).

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sunt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă.

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul în care datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității datelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de diseminare

Anual este elaborat **Calendarul de diseminare** a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de diseminare

Calendarul de diseminare a datelor este plasat pe pagina oficială (web) a BNS

<https://statistica.gov.md/ro>.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

- Producătorii de statistici oficiale sunt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Despre BNS / Acte normative* (<https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html>).

Pagina web a BNS <https://statistica.gov.md/ro> reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.

Toate comunicatele, rapoartele analitice, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS sunt plasate pe pagina web oficială.

8.2. Formatul diseminării

8.2.1. Comunicate / Rapoarte analitice

Comunicatele și rapoartele analitice sunt publicate pe pagina web oficială a BNS: <https://statistica.gov.md/ro> la rubrica *Media / Comunicate statistice*, conform *Calendarului de diseminare*.

8.2.2. Publicații

Publicațiile elaborate de BNS care conțin date statistice privind forța de muncă:

- Anuarul statistic;
- Culegerea „Forța de Muncă a Republicii Moldova, Ocuparea și Șomajul” - publicație anuală detaliată ce conține informații referitoare la metodologia cercetării, și tabele cu date medii anuale, precum și informații referitoare la evoluția în timp a principalilor indicatori ai forței de muncă;
- Moldova în cifre (breviar statistic);
- Statistică teritorială;
- Chișinăul în cifre (anuar).

Acces la publicații în format electronic, pe pagina oficială a BNS <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Produse și servicii / Publicații* <https://statistica.gov.md/ro/publications>.

8.2.3. Baze de date/serii de timp

- **Banca de date** <https://statistica.gov.md/ro/banca-de-date-statistice-78.html>, domeniul *Statistica socială / Forța de muncă și câștigul salarial / AFM – Ocupare și Șomaj*
- **Pagina oficială** a BNS: <https://statistica.gov.md/ro> la rubricile:
 - *Comunicate*
 - *Statistici pe domenii / Forța de muncă și câștigul salarial / Ocupare și șomaj*
 - *Produse și servicii / Publicații / Forța de muncă în Republica Moldova. Ocupare și șomaj*
- **Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS)**: <https://statistica.gov.md/SDDS/NSDP/>.

8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale

Chestionare internaționale ONU, BIM/ILO, UNECE, Eurostat, CISSTAT etc.

8.2.5. Solicitări de date suplimentare

BNS, în limita informațiilor disponibile și în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială, pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, comunicatele și rapoartele analitice, plasate pe pagina oficială web. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Produse și servicii / Solicitare de informații statistice*: https://statistica.gov.md/ro/information_request.

De asemenea, BNS poate acorda accesul la date individuale AFM pentru proiecte de cercetări științifice în conformitate cu Regulamentul privind accesul la date individuale în scopuri științifice, aprobat prin Ordinul BNS nr. 51 din 31.12.2021. Regulamentul și anexele la Regulament pot fi accesate online - <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica: *Produse și servicii / Solicitare de acces la microdate*: <https://statistica.gov.md/ro/solicitare-de-acces-la-microdate-205.html>.

9. Referințe (link-uri) utile

9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia

Metodologia este disponibilă pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica: *Metadate și clasificatoare / Metodologii statistice / Forța de muncă*:

https://statistica.gov.md/files/files/Metadate/alte/Metodologie_AFM_2019.pdf

9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare

Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/>, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Rapoarte de evaluare externă* (<https://statistica.gov.md/ro/rapoarte-de-evaluare-externa-9930.html>) și

<https://statistica.gov.md/ro>, rubrica: *Metadate și clasificatoare / Metodologii statistice / Forța de muncă*: Raport ILOSTAT „Modificări în Ancheta forței de muncă din Republica Moldova – prezentare generală și evaluare a impactului” (2020): <https://statistica.gov.md/ro/metodologii-statistice-104.html>.

9.3. Accesibilitatea informației privind sondajele de opinie ale utilizatorilor

Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/>, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Sondaje de opinie* (<https://statistica.gov.md/ro/sondaje-de-opinie-9933.html>).

9.4. Alte referințe utile

Standardul Special de Diseminare a Datelor al FMI - SDDS

<https://statistica.gov.md/en/prezentare-general-a-9865.html>

Baza de date EUROSTAT

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/database>

Baza de date a Națiunilor Unite - UNData

<http://data.un.org/>

Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU (UNECE)

<https://w3.unece.org/PXWeb/en/>

Baza de date a Departamentului de Statistică al Biroului Internațional al Muncii - ILOSTAT

<https://ilostat.ilo.org/data/>